מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין שמורשת היא גם תוצאה של בחירה ולא רק קבלה אוטומטית
- לזהות את השורש י־ר־ש בצורות שונות ואת משמעותן
- לתרגל חשיבה על מה ראוי להעביר הלאה לדורות הבאים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה – מהי מורשת

1. ב – לא, היא גם תוצאה של בחירה
2. ג – היא נעלמת
3. ב – מקליטים זקנים ואוספים מתכונים
4. ב – הוא יכול להפוך לנחלת כולם

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – כך נאמר בטקסט - מורשת היא גם בחירה
2. לא נכון – גם מורשת כתובה דורשת שמירה וטיפול
3. לא נכון – הטקסט אומר שהשאלה נשארת פתוחה
4. נכון – כך נכתב בסיום הטקסט

חלק ג' – מילים מהשורש י־ר־ש

1. יורש
2. תורשה
3. הורשה
4. מורשת
5. ירושה

חלק ד' – התאמה – מושג והסבר

- 1 – ג (מה שעובר מדור לדור)
- 2 – א (תכונות גוף מההורים)
- 3 – ב (סיפור בעל פה בלי כתיבה)
- 4 – ה (להקליט או לכתוב כדי לשמר)
- 5 – ד (משהו ששייך לכל החברה)

חלק ה' – חשיבה בכתב

1. כי כל דור מחליט מה לשמור, מה לשנות ומה להשאיר מאחור, ולא כל דבר עובר אוטומטית
2. מורשת כתובה נשמרת בספרים ומסמכים, ואילו מורשת שבעל פה עלולה להיעלם אם לא מספרים אותה

חלק ו' – כתיבה יצירתית

1. תשובה אישית - לבדוק שיש הבחנה בין מוחשי לבלתי מוחשי ונימוק הגיוני לכל פריט

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הבנה שמורשת כוללת גם בחירה
- זיהוי נכון של מילה מהשורש והסברה
- הבנה שתיעוד מונע אובדן של מורשת בעל פה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדיון קצר על מנהג משפחתי שהתלמידים מכירים לפני המעבר לתרגילים
- בחלק המורפולוגי כדאי לכתוב את המילים על הלוח ולסמן יחד את השורש המשותף
- משימת הכרזה בסוף השיעור (ועדת מורשת) מתאימה כהמשך לדף זה בעבודה קבוצתית

דף תרגול: מהי מורשת – בחירה או קבלה?

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

מורשת היא דברים שעוברים מדור לדור. לפעמים אנחנו בוחרים מה לשמור ומה לא. נלמד מילים מהשורש י־ר־ש.

📖 מילון קטן:

מורשת	דברים שעוברים מדור לדור, כמו מנהגים או סיפורים
ירושה	מה שמישהו מקבל אחרי שאדם אחר נפטר, או מה שעובר הלאה
יורש / יורשת	מי שמקבל משהו מהדור הקודם
הורשה	פעולה של העברת משהו הלאה לדור הבא
תורשה	תכונות שעוברות מהורים לילדים בגוף
מפה לאוזן	מסורת שעוברת בסיפור בעל פה, בלי כתיבה
לתעד	לכתוב או להקליט כדי שדבר לא יישכח
נחלת כולם	משהו ששייך לחברה כולה ולא רק לקבוצה אחת

1 חלק א' – הבנה – מהי מורשת

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מורשת, לפי הטקסט?

א) נכון, תמיד ב) לא, היא גם תוצאה של בחירה ג) רק אם זה כתוב בספר ד) רק מנהגים דתיים

2. מה קורה אם לא מספרים מסורת שעוברת בעל פה?

א) היא נשארת לנצח ב) היא הופכת לחוק ג) היא נעלמת ד) היא הופכת לספר

3. איך שומרים מורשת שעוברת רק בדיבור?

א) מתעלמים ממנה ב) מקליטים זקנים ואוספים מתכונים ג) אוסרים לספר אותה

ד) משנים אותה כל יום

4. מה יכול לקרות למנהג של קהילה מסוימת?

א) הוא תמיד נשכח ב) הוא יכול להפוך לנחלת כולם ג) הוא אסור על אחרים ד) הוא נשאר סודי

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	כל דור בוחר מה לשמור, מה לשנות ומה להשאיר מאחור	☐	☐
2	מורשת כתובה לעולם לא יכולה להישכח	☐	☐
3	השאלה מה ראוי להוריש היא שאלה סגורה שכבר נפתרה	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
4	כל אחד ואחת מאיתנו שותפים בשאלה מה ראוי להוריש	☐	☐

3 חלק ג׳ – מילים מהשורש י־ר־ש

השלימו את המילה החסרה.

1. מי שמקבל רכוש או תכונות מההורים נקרא _____

2. תכונות גוף שעוברות מהורים לילדים נקראות _____

3. פעולת העברת משהו לדור הבא נקראת _____

4. דברים שעוברים מדור לדור, כמו מנהגים, נקראים _____

5. מה שמקבלים מאדם שנפטר נקרא _____

4 חלק ד׳ – התאמה – מושג והסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מורשת	___	**א.** תכונות גוף מההורים
2. תורשה	___	**ב.** סיפור בעל פה בלי כתיבה
3. מפה לאוזן	___	**ג.** מה שעובר מדור לדור
4. לתעד	___	**ד.** משהו ששייך לכל החברה
5. נחלת כולם	___	**ה.** להקליט או לכתוב כדי לשמר

5 חלק ה׳ – חשיבה בכתב

ענו בקצרה.

1. מדוע אפשר לומר שמורשת היא גם בחירה ולא רק קבלה?

2. מה ההבדל בין מורשת כתובה למורשת שעוברת מפה לאוזן?

6 חלק ו׳ – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו שלושה דברים (מוחשיים או בלתי מוחשיים) שלדעתכם כדאי להוריש לדור הבא, ונמקו כל בחירה

כרטיס יציאה

מהי מורשת, במילים שלכם?

תנו דוגמה אחת למילה מהשורש י־ר־ש והסבירו את משמעותה

מדוע חשוב לתעד מורשת שעוברת מפה לאוזן?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️